

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

XXIX. Quæ tertia est de Iudicio Finali, secundam qualitatem Iudicis palam ponit, scilicet ejus severitatem.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56333)

Tu qui licet scelera & crimina ore tuo plerumque defendas, corde tamen arguis & condemnas: Tu qui sæpe cogis aliorum laudare virtutem, & sceleratorum vitam detestari, cum tamen vitam degas criminibus plenam: Tu qui alios punis & castigas, & eadem committis quæ damnas: Tu quem Deus toties suis gratiis & motibus reluctantem, & contradicentem percellit: sed incassum omnia, Verum erit illud tempus cum & videbis, & turbaberis,

& timebis timore horribili, & miraberis in subitatione insperatæ salutis: videntes enim turbabuntur & mirabuntur. Vide nunc in tuto: turbare ad securitatem, time ut provideas, & mirare aut tuam aut aliorum cæcitatem, & incogitantiam, & dignam tantis rebus cogitationem suscipe, & dignam istis cogitationibus vitam aggredere, ut sicut Christus loquitur, stare possis ante Filium hominis, quod ipse præstare dignetur. Amen.

FERIA SECVNDA, VEL TERTIA

DOMINICÆ PRIMÆ IN QVADRAGESIMA

CONCIO TERTIA

DE IVDICIO FINALI.

In quâ agitur de secundâ qualitate Iudicis,
justitiâ & severitate.

Cum venerit Filius hominis in Majestate suâ, & omnes Angeli eius cum eo, tunc sedebit super sedem Majestatis suæ:

Matthæi. 25.

ACTVRO Imihi de extremo Iudicio dubium suboritur, cum multa sint judicia quæ à Deo, & ab hominibus exercentur, unde fiat ut iudicium extremum simpliciter appelletur iudicium: Item cur dicatur etiam Illa Dies: quasi hæc

ultima dies, sola sit dies: Missis cæteris quæ plura dici possent; Existimo iudicium extremum dici simpliciter iudicium, quoniam cætera judicia illo unico corriguntur: Nam de se ait Deus Psal. 74. *Cum accepero tempus, ego iustitias iudicabo:* Itaque iudicia rerum, & hominum,

Xx 3

illo

illo unico iudicio corriguntur, quia ferè illud unicum iudicium verum est, certū alia verò sæpe falsa: & saltem semper dubia: unde negat Paulus hoc tempore esse iudicandum: I. Corinth. 4. *Nolite ante tempus iudicare, quo ad usque veniat Dominus, qui illuminabit abscondita tenebrarū, & manifestabit consilia cordium, & tunc laus erit unicuique à Deo:* Idem iudicium extremum dicitur Dies illa, secundum illud Pauli 2. ad Timot. 4. *Quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex:* Et in eadem Epistolâ cap. 5. *Potens est depositū meum servare in illum diem:* Sic, inquam, dicitur, quia dies aut magnæ felicitatis, aut magnæ calamitatis, in Scripturâ dicuntur per antonomasiam, Dies illa: Ita Ioë 4. *In illâ die stillabunt montes dulcedinem.* Et Isaiæ 4. *In illa die erit germē Domini in magnificentiâ & gloria.* utrumque autem erit in die iudicij: nam nunquam erit dies maioris calamitatis pro reprobis, & lætitiæ pro iustis, & magnificentiæ pro Ghristo Domino, secundam illud, *Cum venerit Filius hominis in maiestate sua.* Quid quod dies iudicij signanter dicitur Dies illa, quia ob omnibus vitæ diebus respicitur, uti dies Incarnationis: *In illa die erit germen Domini in magnificentia & gloria:* fuit enim quasi centrum omnium dierum, *In medio annorum notum facies:* quid dicam quod primus, & ultimus dierum ad iudicium pertineat, ut ait Rupertus, lib. 9. de operibus Spiritus sancti cap. 2. Nam ut in ultimo iudicabuntur, & punientur mali homines; ita in primo, iudicati, & puniti sunt mali Angeli: & hoc sensu exponit illa verba Genes. 1. *divisit lucem à tenebris:* unde ait: Consi-

deremus admirabilem operum Dei dispositionem, qui quasi ædituum terribilem posuit timorem, ad custodiendū in troitum, & exitum operum suorum: omnes itaque dies hunc diem respiciunt: quid igitur magnū si plures dies, in tanto die considerando insumamus: in quo opere eò certius mihi propitiâ fore Virginē spero, quo didici ex Brocardo in descriptione terræ sanctæ in valle Iosaphat sepultam fuisse Beatam Virginem, ut mundo in iudicio periclitanti succurrat: sed ad eam securius nunc recurremus, & sollicitius ipsa nobis aderit de iudicio differentibus. AVE MARIA.

NON sum ignarus me hodiernâ diem suscipere viribus meis longè majorem: Pictura potest in Naturâ res plurimas, sic repræsentare, ut exæquet; sed in quibusdam repræsentandis adeo deficit, ut ridicula planè appareat: quis enim Pictor possit Solem uti est exprimere, quis lucem, quis motum quis majestatem? Ita oratio potest multa verbis exprimere, plerumque æquare, aliquando superare: sed nonnulla sunt, in quibus, lingua & sermo deficit. Talia sunt omnia divina: Quare Chrysost. homines sumus, ac de Deo non nisi humanâ linguâ loquimur: Idem puto de extremo iudicio dici posse, cuius magnitudinem, majestatem, atque terrorem nemo cogitatione, nedum oratione asse qui possit: Ita veniam dabit, Auditores, si rei magnitudinem oratione non attingam, præsertim cū illud quod aggredior de iudicio, sit res omnium maxima, nempe ipsius Iudicis qualita-

qualitates, & conditionem vobis exponere: In quo præcipue hæc formidanda, Majestas, Iustitia, seu æquitas, ac severitas? denique iracundia. De Majestate heri à nobis dictum est, sequitur ut hodie dicamus de Iudicis iustitia, severitate, ac rigore, altero die dicturi de iracundiâ.

Altera igitur Iudicis qualitas est eius iustitia atque severitas, secundum illud Sapient. 5. *sumet scutum inexpugnabile, æquitatem, seu iustitiam.* Sed ut huius rei propositionem illustriorem faciam, veniat in mentem figuræ admirabilis, quæ nobis proposita est in Osee Propheta cap. 1. Eo in loco Deus iubet Prophetam, uxorem ducere, meretricem & postibulum, nomine Gomer, atque ex eâ suscipere liberos: ut intelligamus, si Deus quidquam profert incommodum, & quod nobis formidinem odiumque inferat, eius ansam causamque à nobis ipsi suppeditari: atque si effervescit iracundiâ, ex eâque vehemens aliqua punitio existit, id ab ipso non fieri nisi coacto peccatis hominum, quæ eum adigant, ac ut ita loquar obligent ad sociandum se acerbitati, iracundiæ & severitati. Prior illius matrimonijanus, filium dedit Osee Prophetæ. *Et dixit Dominus ad eum, voca nomen eius Iezrabel; quoniam adhuc modicum, & visitabo sanguinem Iozrabel, super domum Iebu.* Historia ita fert, Deus usus fuerat Iehu eiusque zelo ad idololatiam regno Israëlítico delendam, redigendamque in nihilum regiam Achabi domum, neci tradendo Reginam, præcipuam idololatriæ illius populi causam; ac septuaginta Achabi filios, qui poterant aliquando ad patris

sui sceptrum aspirare. Filij Iehu qui patri successerant, populum Israëliticum exemplo suo ad in famem idololatriæ adducere, quam Deus captivitate ultus est, e quâ nullus fuit reditus, sed quæ æterna fuit. Verum etsi infelix ille populus in peccato suo periit, Deus tamè ex iis tantummodo vindictam cepit qui authores illius fuerant, effecitque ut domus posteritasque Iehu pænas luerent sanguines Iezrehelis effusi, hoc est, exitij ac ruinæ Israëlitici populi, quem Iezraelem vocat à nomine urbis, quæ regni caput erat: cuius in rei testimonium, nominat Iezraelem Osee filium, maiorem natu, contestans se intra paucos annos vindicaturum esse fulum miseri illius regni sanguinem, in familiâ & stirpe Iehu. Ad quod, animaduerto propositum quod suscipit Deus, puniendi peccata hominum, qui quidem sibi impunitatem promittere non possunt, quasi Deus obliuisceretur ipsorum, neque haberet determinatum tempus ea ulciscendi: quamvis enim id in hac vitâ facere non soleat, differatque punitio, minimè tamen ita facit ad longum tempus, sed ad id quod definit, quod quidem est extremi iudicij dies, de quo sic loquitur. *Ad huc modicum, & visitabo sanguinem Iezrabel super domum Iehu.* Atque ut significaret se hoc oblivioni non dedisse, iussit nomen Iezrahelis filio Osee imponi, ut frequenti illius appellatione eius memoria excitaretur. Sed Prophetæ textum persequamur, *Et concepit adhuc, & peperit filiam. Et dixit ei, voca nomen eius Absque misericordiâ quia non addâ ultra misereri domui Israel, sed oblivione obliviscar eorum: Iesus literè est Cum*

Cum sæpè populus in Deum deliquisset, graviter punitus est, sed non multo post Deus paterno animo ignoscebat: sed cumulatâ populi malitiâ, Deus populû suum ultimâ perditione castigare decrevit, quare cum ita eiecit in exitium, ut inde amplius non revocarit, neque ipsius curam deinceps egerit: unde ibid. ait, *Et quiescere faciam regnum domui Israël quia scilicet hoc regnum decem tribuû planè extinctum est: ad huius rei significationem vocatur filia Gomur, Absque misericordia: Quia non addam ultra misereri domui Israël* audisti figuram vide veritatem.

Certè cûm Deus huius vitæ tempore semper usus esset cum hominibus indulgentiâ & misericordiâ, tandem eo pervenitur ut in extremo iudicio non nisi iustitiâ utatur erga hominem, secundum illud *Iudicium absque misericordia.*

Quia non addam ultra misereri: Vita itaque qualem filiam pariat Dei iustitia peccatis hominum concitata. *Iudicium absque misericordia:* Quia nimirum in iudicio soli iustitiæ locus relinquetur, & supremi iudicis assessor tantum erit, iustitia & severitas.

Iustitiæ verò in eò, est summa severitas quod nullius personæ sit acceptator secundum illud Sapientiæ. 6. *Non enim subtrahet personam cuiusquam Deus, nec verebitur magnitudinem cuiusquam; quoniâ pusillum, & magnum ipse fecit:* Vnde Apocal. 20. *Et vidi mortuos, magnos & pusillos stantes in conspectu throni, & libri aperti sunt: cuius rei in eo evidentissima probatio.* 1. Quod severius se gerat in eos qui fuerunt potentiores in sæculo,

secundum illud Sapientiæ 6. *Iudicium durissimum, his qui præsumunt fiet: Exiguo enim conceditur misericordia, potentes autem potenter tormenta patientur.*

2. Conjectura petitur ex modo quo magnates tractavit. Quis enim, Auditores, non mirabitur videns severum animadvertendi genus quod Deus adhibuit in maximis Principibus, Regibusque totius terræ potentissimis, contemptu coronarum, & sceptrorum, que redegit in pulverem, etiam vsque ad nihilum: Contemplamini omnia amplissima terrarum Imperia, simul collecta in prodigiosâ statuâ quæ Nabuchodonosori indicata est, sicut memoratur in tertio capite prophetiæ Danielis, cuius ecce eventum: *Exiguus lapis è monte diremptus devolvitur vsque ad statuæ pedes, eamque ita vehementer collisit, ut in terrâ prostraverit, redegeritque in pulverem: Tunc contrita sunt pariter ferrum, testa, argentum, & aurum, & redactæ quasi in favillam æstivæ aræ, quæ raptæ sunt vento, nullusque locus in ventus est eis: ubi adverte 1. comminationem, vel contemptum: 2. æquali loco omnia esse apud Deum, quia pariter omnia comminuntur: 3. abominationem, quòd ea subvertat, sicut idolum: quòd antea factitatum fuit in vitolo, quæ Moyses comminuit, & redegit in pulverem.*

Iam audi, quid de eorum institutione dicat. Osee 13. *Dabo tibi regem in furore meo, & auferam in indignatione mea: Quo modo loquitur maximo omnium Regum, representato per caput aureum, & qui ex verbis Danielis cap. 4. instar magnæ arboris extitit Magna arbor, & fortis, &*

fortis, & proceritas eius contingens cælum, &c. sed vide quomodo habita fuit: succidite arborem, & praevidite ramos eius: excutite folia eius, & dispergite fructus eius: &c. donec cognoscant viventes, quoniam dominatur Excelsus in regno hominum; & cuiusq; voluerit, dabit illud: Atque ut significet, quàm de illo existimationem habeat, & humillimum hominem constituet super eum. Sed ecce illius visi effectum Magnus ille princeps ad summum superbiæ suæ profectus erat, & in admirationem raptus ab propriæ magnitudinis splendore, iterabat sæpius: Nonne hæc est Babylon magna, quam ego ædificavi in domum regni, in robore fortitudinis meæ & in gloria decoris mei? Cùm subito vocem audiit, quæ ferebat: Tibi dicitur, Nabuchodonosor Rex, regnum tuum transibit à te, & ab hominibus ejicient: &c. Proh Deus! quale spectaculum! videre maximum totius orbis principem, turpiter depulsum è regni, & ad animantium gregem dejectum, vivere carum victu, habitare in earum coetu, brutique animalis vitam degere.

Nepotis ipsius impietas non minori severitate punita fuit. sententiaque in eum parieti inscripta, *Numera, Pondera, Divide*, satis ostendit, quo ipsius magnitudinem cõtemptu depresserit Deus.

Tacitus prætereo pleraque minoris conditionis exempla: eligo tantum duo admodum insignia apud Ezechielem, & si primum jam nuper attigi: habetur cap. 21. ubi Deus irascitur adversus Sedeciam Regem Israël. *Tu autem prophane, impie dux Israël, cuius venit dies in tempore iniquitatis præfrita: Hæc dicit Dominus Deus: aufer cidarim, tolle coronam;*

Nonne hæc est que humilem sublevavit, & sublimem humilavit; iniquitatem, iniquitatem, ponam eam: Hoc non factum est, donec veniret, cuius est iudicium: significat coronam regni Iudaici, curvam, & curvam factam fuisset, ita ut nullius capiti conveniret, donec veniat Christus, qui enim Sedecia successerunt, non jure hæreditario, sed violentiâ Reges fuerunt, ut Alexander, Aristobulus, Hircanus, & alij quicunq; qui se pro regibus gesserunt. Alterum est cap. 29. ubi aggreditur Regem Ægypti: *Ecce ego ad te Pharaon Rex Ægypti, Draco magne, qui cubas in medio fluminum tuorum, dicis, &c. Et ponam frenum in maxillis tuis, &c. & universi pisces tui, squamis tuis adhærebunt, & projiciam te in desertum, & omnes pisces fluminis tui: super faciem terræ cades, non colligeris, &c. bestijs terræ, & volatilibus cæli dedi te devorandum: Poteratne cum majori cõtemptu sermo fieri ad Principem, magnūque Regem? possetne severius tractari hominis cujuscumque nihili in solentia & temeritas; Nescio an ponere debeam in numero Principum Sobnam Templo Hierosolymitano præpositum sub Ezechia Rege: certè sunt qui eum pro summo Pontifice habeant, omnesque ut unum è potentissimis inter aulicos illum agnoscunt: eius ambitio conditionem superabat, atque sicut se formidabilem in vitam præstiterat, voluit sibi gloriam tueri post mortem, opulenti monumenti magnificentiam, regni sepulchri. En quomodo in eum agit Deus Isaia Propheætæ stylo cap. 22. *Quid tu hic? aut quasi quis hic? id est quid facis in Templo, o homo nihili: itaque dicitur, quasi quis,**

hoc est non tam Pastor, aut Sacerdos, quam Pastoris simulachrum: qualis ille de quo Zacharias cap. 11. d. Pastor, *Idolum!* pergit isaias, *Quia excidisti tibi hic sepulchrum, excidisti in excelsis memoriale diligenter, in petra tabernaculum tibi: Ecce Dominus asportari te faciet, sicut asportatur gallus gallinaceus, quasi amidum sic sublevabit te. Idest aufereris ut capo, alis ac pedibus ligatis in forum, ut vaneat, & te obvolutum, ac sine honore deferret infimus quisque: vel quam facile tollitur vestis complicata: ac paulo post: Coronans coronabit te tribulatione, quasi pilam mittet te in terram latam, spatiofam: ibi morieris ibi erit currus glorie tue, ignominia domus Domini tui: Pila significat imperiorum mobilitatem: Quia Deus transire facit regna de gente in gentem: Osee 10. *Quasi spumam super faciem terrae:* Ita Zeno Imperator de regno deiectus dixit, ludibrium Dei est homo.*

Sed permittite mihi Auditores, ut mentes vestras sensusque ab hoc loco abducens, vos mecum vi cogitationis praesentes sistam ad magni alicuius Regis iudicium, coram divinae Majestatis Throno. Fingite vobis animo Balthasarem ultimum Regem Assyriorum, & Chaldaeorum, qui nocte una & Regnum & vitam amisit. Eum aspiciate solum, a suis omnibus desertum, sine satellitio corporis, sine comitatu, sine honore sine apparatu; sine purpura & vestibus: deiectus in terram oculis, pulvereulentam caecarie, fronte obductam pudore, verecundiamque; vultu depresso, praecordijs ab perturbatione palpitantibus, genibus se collidentibus praemetu, animo penitus confuso formidine, angustiarum aestu,

ac desperatione, quem Deus hac verborum acerbitate affatur. Isa. 14. *Quomodo cecidisti de caelo Lucifer, &c. Verumtamen ad infernum detraheris in profundum lacus, &c. Tu audem projectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis, &c. Tu enim terram tuam disperdidisti, &c. Exprobrat 1. insolentiam in regno, & ignorantiam officij Regij: 2. impietatem in Deum, & sacra: 3. avaritiam, & praedas: 4. crudelitatem 5. delicias, & fordes, atque adulteria: 6. potestatis abusum in evadendis abjectissimis quibusque, & summis deprimendis: Tum condemnat ut regno privetur, & careat successoribus: *Non vocabitur in aeternum semen pessimorum:* Tum ipsum addicit dedecori sempiterno, dolori, cruciatibus, vermique non moritur, & flammis aeternis: quod facit cum summa maiestate, & luminata autoritate: Quod si videtur eiusmodi sermo ad paucas tantummodo Principum Regumque personas pertinere, probatio, & argumentum est eorum qua dixi de iustitia Regis nostri, qui quidem ut testetur se in iudicio suo nullius respectum habere, secundum hoc ipsius edictum, Prou. 24. *Cognoscere personam in iudicio non est bonum, videtur acerbius agere cum iis, qui caeteris imperaverunt, aut ex ratione muneris sui, aut usurpatione, aut nativitatis dignitate, aut exaggeratione fortunae: praeterquam quod ex iis quae dicta sunt de agendi ratione cum primatibus, tanquam ex antecedente certissimo, elicere possumus consequentiam parem huic Nahum Prophetae, cap. 3. praenuntiantis subversionem urbis Ninives: *Numquid meliores Alexandriae populorum, quae habitat in fluminibus? aquae***

in circuitu eius: cuius divitiæ, mare: aquæ, muri eius. Metropolim Ægypti intelligit appellatam prius No, postea verò Alexandriam, quia ab Alexandro instaurata fuit: cæterum à Nabuchodonosore destructa est. *Et tu ergo inebriaberis, Heris despecta, Si tu quæres auxilium ab inimico.* Dicere volo, Auditores, eodem illo Prophetæ sensu. Si Principes ac, Reges ita severe à Deo tractantur, quid nos expectare debemus, non inquam, qui nihil magnum nisi arrogantiam habemus? Deus castigabit superbiam Principum & Regum: quid in elationem animi nostri acturus est? Sustinere non potuit in maximis, quibusque licentiam & solutioris vitæ effrænationem, ac potentissimis edixit, ne proximi cubile attingerent: & tu id libertatis tibi quotidie assumes. *Numquid tu melior es Alexandria populorum.* Tam acerbè punivit adulterium Davidis, vanitatem Ezechia, levemque ex opibus suis oblectationis sensum: adeò severe punivit inobedientiam Saülis, infausta regendi consilia impij Ieroboami; temerarij facinorosi qui sacrificare voluit usque ad dies ipsos numerat, trutinæque expedit singula Balthazaris opera, quantumcunque sit Princeps, hæresque maximi terrarum Imperij: Et nos qui terra tantum sumus & cinis, sperare audebimus aliter esse tractandos. Infringit Sceptra, Thronos diruit, aspernatur Coronas, Diademata pedibus proculcat, deridet purpuram, Iudibrio habet illustre illud nomen Regis, Principis Monarchæ & dominatoris. *Numquid tu melior es Alexandria populorum?* Quid expectare debet mancipium, famulus, subditus, nihili homo, qui apud

homines cæteros nullum tenens ordinem ac locum, coram Deo ne suum quidem esse retinere possit. Sed quoniam Iudicium absque misericordia non tantum significat iustitiã qualemcunque, sed iustitiã cum summâ severitate ac rigore, talem cogita futurã Dei iustitiã in extremo Iudicio.

1. Quidem in æstimandã defensione tuã. Itaque nihil proderit prætexere aliquorũ exemplũ, imbecillitatẽ tuã, vehementem tentationem, inductionẽ aliorum, rei levitatem, ignorationem præcepti, præcipitem animi æstũ, brevitatẽ temporis, denegatum otium, expectatam pœnitendi maturitatem, confitendi desiderium, pravitatem indolis, perversam inclinationem, corruptam institutionem, temeritatem, inconsiderantiam juventutis, bona desideria, sancta proposita bonorum functionem operum, toleratos labores, largitiones eleemosynæ, victus acerbicatem, conversionem animarum, obsequia Deo exhibita, intercessionem B. Virginis, in eius cultu religionem, Sanctorum opem, Dei promissa mysteriorum, fidem, firmitudinem spei, Incarnationem Filij Dei, ineffabile ipsius amatoriumque Sacramentum, Passionem doloribus refertam, effusum Sanguinem, eiusque mortem toties defletam & refricatam meditatione. Si anima se id temporis, compererit expertẽ gratiæ Dei, attendetur ad solam eius iustitiam, absque misericordiã: Etenim unusquisque ex præseti iustitiã, & statu æstimabitur.

2. In impossibilitate obtinendæ veniæ Deus enim quondam ad preces sæper flexus, tunc erit inflexus, secundũ

illud Proverb. 6. *Quia zelus & furor viri non parcat in die vindictæ, nec acquiescet cuiusquam precibus, nec suscipiet pro redemptione dona plurima:* Cogita preces Regis Antiochi, quàm humiles, quàm demissæ, quanta pollicebatur, quàm verâ sui accusatione: quia tamen misericordiæ tempus præterierat, audi Scripturam 2. Machab. 9. *Orabat autem hic scelestus Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus:* Cogita clamores divitis Epulonius Pater Abrahamæ miserere mei, quia crucior in hac flammâ: Respondet Deus Ierem. 30. *Qui clamans super contritione tua? in sana. bilis est dolor tuus: propter multitudinem iniquitatis tue, & propter dura peccata tua, feci hæc tibi:* Finge quascunq; lachrymas, nõ quales aliquãdo fudisti, sed uberrimas, sed calentes, sed veras, non ex fitione, sed ex vero dolore: Cogita summam præteritorum detestationem, non qualem habere soles, cogita propositum certum, & verum, non quale habere cõsuevisti: *In his omnibus non est aversus furor eius, sed adhuc manus eius extenta:* Absque misericordiâ; Hucine redacta sunt tanta divinæ misericordiæ, & bonitatis testimonia, Incarnatio, Passio, mors, sanguis, tot gratiæ, tot culparum condonationes, tot salutis media, tot Sacramenta? Absque misericordiâ.

3. In ferendâ sententiâ. Nam sicut Deus misericordiâ miseretur, & sapit sapientia, & intelligit intellectu: Ita iudicat iustitiâ: illius autem proprium ex æquo res iudicare: Cùm hæc igitur actio pertineat ad iustitiâ vindicativam, non mirum si fiat absque misericordiâ.

Sed ut melius intelligatur, quid molestum & reformidandum in se contineat

terribilis hæc locutio, Absque misericordiâ.

Cogita 1. Quod si Deus ageret pro summâ Potestate atque Dominio, suâ creaturâ, ad quidlibet abuti posset: imperare omnia posset, omnia exigere, ad omnia cogere, nullam mercedem dare, quolibet tormento, & pœna afficere: absque ulla creaturæ injuriâ: quoniam ipsa tota quanta est, & jus omne ipsius ad Deum pertinet: Vide quomodo tu tuis rebus utaris sensibilibus, & insensibilibus: Iam si sic Deus tecum ageret, quid sperare posses? Vt enim ait Iob. cap. 9. *In turbine enim conteret me, & multiplicabit vulnera mea etiam sine causâ:* Quanto magis si tecum, iratus, & offensus agat, & pro summo suo jure, quantus esse debet tuus tremor, & quanta trepidatio?

Cogita 2. Si Deus tecum ageret vel tantum secundum magnitudinem maiestatis suæ, certè te solo suæ auctoritatis pondere opprimeret, Nam ex Sapiente Proverb. 25. *Qui scrutator est maiestatis opprimetur à gloria:* ut si quis solem è propinquo vellet intueri, illico totus incenderetur, atque in favillam redigeretur: Id figuratum in monte Sinai Exod. 19. ubi prohibitum est, ne quis propius accederet: *qui tetigerit montem, morte morietur:* Eodem ferè modo. Cum Danielis 3. fornax Babylonica adeò incensa esset ut flamma superaret fornacem cubitis 49. sic erupit, ut incenderit quos reperit ministros ex Chaldæis: Ita nemo posset coram Deo consistere, qui non momento periret, atque hic fuit sensus Iobi, dum diceret cap. 31. *Semper enim quasi tumentes super me fluitus, timui Deum, & pondus eius ferre non potui:* uique eò ut coram tantâ

tantâ majestate, ne innocentia quidem secura sit: unde idem cap. 9. *Quantus ergo sum ego, ut respondeam ei, & loquar verbis meis cum eo? Qui etiam si habuero quippiam iustum, non respondebo, sed meum iudicem deprecabor: Scum invocantem exaudierit me, non credo quod audierit vocem meam, &c. Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea, & tædebit me vitæ mea. &c. Et Si lotus fuero quasi aquis nivis, & fulserint velut mundissimæ manus meæ: tamen sordibus intinges me, & abominabuntur me vestimenta mea: neque enim viro, qui similis mei est, respondebo, nec qui mecum in iudicio ex æquo possit audiri.* Hinc Deus ut se hominibus tolerabilem faceret, usus est temperatione: Itaque Incarnatio dicta est œconomia, quæ vox significat etiam deflexum à legis rigore, hæc enim Dei humiliatio, rectè vocata est à SS. PP. dispensatio: Quanto igitur magis intolerabilis apparebit Deus peccatori in iudicio, cum non jam utetur condescensu, sed summo suo jure, absque misericordiâ: Hinc fit ut Christus modum iudicij describens dicat: *Cum venerit Filius, hominis in majestate, & potestate magna: cui si furor, si ira accesserit, quis poterit sustinere? Job. 9. Deus cuius iræ nemo resistere potest, & sub quo curvantur qui portant orbem: Quantus ergo, ut respondeam ei, & loquar verbis meis cum eo?*

Cogita 3. Deum nunquam ita punire in hac vitâ quin aliquem locum det misericordie, alioquin quis ferre possit? Tob. 3. *Cum iratus fueris, misericordiam facies: Davit Psalm. 76. Numquid in æternum proiciet Deus aut non apponet ut complacitior sit adhuc, aut obliviscetur misereri Deus, aut continebit in irâ suâ misericor-*

dias suas? Quàm tamen severa sunt iudicia quæ hic exercuit, Diluvium, everfa Pentapolis, Ægyptus punita, Israëlita in deserto castigati? &c. Itaque si ita sævus est in misericordiâ, qualis futurus est, cum nullus erit locus misericordiæ: hinc factum ut sic orarint sancti, Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me: Atque ut scias eam cogitationem plurimum referre, David duos Psalmos sic inchoat, scilicet sextum, & trigessimum septimum, & huic ultimo hanc adhibet inscriptionem, Psalmus David in recordationem: ut semper meminisset.

Cogita 4. Quoscumque homines sceleratissimos & inquinatissimos, nullos tamen unquam Deus sic tractavit, ut ab eis suam misericordiâ omnino auferret: scimus tamen plurimos fuisse obstinatos, atque induratos, & in statu pessimo: sed modus quo utitur in iudicio, nulli exemplo comparari potest, quia semper alibi miscet misericordiâ, aut implet misericordiâ, sed eo tempore est absque misericordiâ.

Cogita 5. Quod hoc unum peccator iactare solitus erat Deum esse misericordem: Nam quid aliud pro se possit obtendere? an merita, an virtutes, an bonum gratiarum usum? Immo quid excusare? semper ille misericordiam iactabat, Deus misericors est, idque supra omnem cogitationem: sed ecce peperit ira Dei, & quæ inde nata est, *voca nomæ eius, absque misericordia:* Certè peccator eâ tãdiu expertus erat; videbat se peccata peccatis addidisse, & inde nihil sibi mali obvenisse, omnia sibi pro voto succedere, sibi omnia de more fluere, oriri solem, germinare terram, mature scere

segetes, affluere divitias, honores, &c. Id semper futurum sperabat : sed ecce Deo nascitur filia, *Absque misericordia, quia non addam ultra misereri* : sed si potes huius vocis fulmen, *Non adam ultra misereri* : Erit illud tempus cum nulla tibi supererit misericordia, *quia non addam ultra misereri*. Quod si tibi Deus non fecerit misericordiam (ait in hunc locum Cyrillus) quis faciet? Nam (inquit) Deo resistente afflictis, nusquam relinquitur auxilium: si enim cluserit contra hominem, quis aperiet? & ut ait idem Propheta, *Manum excelsam quis avertet?* aut cœlesti sententiâ condemnati, quis miserebitur? omnia quippe nutum divinum sequuntur, & quæ Dominus facere voluerit, id citra moram omnimodis perficitur, creaturâ, illi cooperante, & dominantis authoritatem comitante.

Id mirabiliter expressum in Apocalypsi cap. 20. *Et vidi thronum magnum candidum, & sedentem super eum, à cuius conspectu fugit terra, & cœlum, & locus non est inventus eis* : quibus verbis significatur tantam integritatem futuram iudicis, ut nullus ibi sit favor cœlorum mysticorum, & nulla mysticę terrę commiseratio : Cœlorum nomine intelligitur potestas quam Christus ministræ Ecclesiæ concessit ad peccata remittenda: Item virtus Sacramentorum & Sanctorum intercessio, qui antea erant advocati, quæ omnia fiunt cœlorum illapsu: In die autem iudicij hæc omnia disperebunt: Per terram autem intelligitur illa misericordię commiseratio, quę tangere solet sanguine junctos, ita ut Pater doleat in calamitate filij, & contra: In die autem iudicij illa nihil pro-

derunt, sed tantum occurret persona iudicis, eiulque thronus: unde impius, nulli erit miserabilis: Nahum 3. *Quis commovebit super te caput, unde queram consolatorem tibi?* Verum Deus ita misericors est, ita patiens, & lenitate conditus! Oportuit profecto eum esse eiusmodi, ad tot facienda propter te, ad tolerandam te tamdiu, & ad pœnas quas merebaris prorogandas: at eius acerbitalis, & iræ mensura, est suæ prorogatio paciētia. Atque ut hominum omnium inventa superavit invento amicitia, ita superavit acerbitalis ac iustitiâ nostras cogitationes universas: Cogita tantulum quâ plenum horroris spectaculum fuerit toti Ægypto immuni adhuc ac supplicij divinitus inflictis, videre illic, aquas Nili conversas in sanguinem, fontes, cisternas, piscinas, urnas, fitulas, vasq; omnia, ubi tenebatur aqua, sanguine solo fluere: atque hinc concludere quis peccatori terror futurus est, cum bonitatem, & clementiam videbit totam in sanguinem, acerbitalis ultionis, severitatemque esse conversam. Quoniam verò nullam in Deo misericordiam inveniet, cum tamen ille sit fons omnis pietatis, & bonitatis, & misericordiæ, quem Apostolus vocat Patrem misericordiarum, & Deum totius consolationis; Hinc colligere potes, quales erga peccatorem futuræ sint omnes aliæ creaturæ: certè absque misericordiâ. Vis ab insensibilibus incipiam? quales eas exhibet Evangelium: Sol radios abscondit, Luna non dabit lumen suum nec Astra suum splendorem, nec cœlum suam ordinariam legem servabit in motibus suis: terra quatietur, mare agitur, elementa confundentur, & omnia

nia homines perterrefacient : Hinc prodigus filius se reum confitens, sic loquitur ad Patrem, *Pater peccavi in cœlum, & coram te*: Dixerat David, *Tibi soli peccavi*: cur prodigus addidit in cœlum? Certè non Deum tantùm, erga se iratùm sensit, sed totos etiam cœli exercitus in se veretur armatos, & omnem etiam creaturam, uti loquitur Scriptura armatam adversus insensatos: Titus Bostrensis in eum locum: Haud secus firmamenti faciem metuit, atque accusatoris cuiuspiam voces. Quid de sensibilibus loquar, & ejusdem naturæ, cum homo homini futurum sit supplicium. Isa. 13. *Vnusquisque ad proximum suum stupebit, facies combustæ vultus eorum*: Hebraicè, *facies flammaram vultus eorum*: *Ecce dies Domini veniet crudelis, &c.* Signum sanè adventantis Iudicij, quod unusquisque etiam in proximis suis nihil aliud videat, nisi quiddam horrendum, & minitantes flammæ. Nec juvabit quod fuerint vitæ nostræ comites, & eorumdem socij periculorum: Hoc vide Matt. 25. in Parabola 10. Virginum: Illæ enim comites erant, sed unis introductis, exclusæ sunt aliæ, ac de istis, primæ nullam deinceps curam habere: Itaque Chrysost. in Psal. 48. Notæ erant Virgines virginibus, sed nihil eas juvit ea familiaritas. Verum quid de familiaribus loquar, cum nec propinquitas ipsa, vel affinitas juvet: Etenim qualis rerum species tunc futura est, cum peccator spectantibus parentibus, consanguineis, amicis, & familiaribus, pœnis æternis adjudicabitur nemine non modo succurrente, sed omnibus potiùs tantæ calamitati

applaudentibus. Veniat in mentè immane illud supplicium de quo Num. 16. Cum Core, Dathan, & Abiron, subducente se humo, in Infernum vivi descenderunt: Calamitatem sic exaggerat Ioseph. lib. 4. cap. 30. Fuit hic calus eò miserabilior, quod adeò nemo nec propinquorum quidem, aut cognatorum, eos est miseratus, ut totus, quantus erat populus, ante-actorum oblitus, lætis acclamationibus Dei sententiam comprobaret: Certè in Scriptura loc, cit. dicitur quod omnes ab eis per circuitum recesserint: post plagam verò subditur, *Omnis Israël, qui stabat per gyrum, fugit ad clamorem pereuntium dicens, Ne forte, & nos terra deglutiat*: & illud impletum, quod ait David, *Frater non redimit, redimet homo?* *Non dabit Deo placationem suam*: Quid dicam quòd vel ipsi fierent divinæ Iustitiæ vindices, atque Ministri, si vel alius ultor vel carnifex deesset. Impius Sennacherib Hierosolymam obsidens, cum jam Angeli, qui eius omnem exercitum una nocte fuderat, manum fugisse videretur, uti dicitur Isa. 37. dū in Templo suum Deum adoraret, à filijs suis gladio percussus interiit: vide quos habuerit carnifices, filios suos charissimos: quod expendens Cyrill. Alexand. causam subjicit: Nam divinam sententia, in aliquos latâ, undecunque, & omnibus modis, veniunt in pericula, quibus hoc accidit; non sanguinis conjunctionem incolumitatis pignus habentes, non affectum, neque studium filiorum Patribus debitum, sed à quibus servari eos par erat, periclitantes, per eos ipsos in foveam interitus cadunt. Et hæc erit summa dam. ator. um
mife-

miseria, quod eorum supplicia pateant amicorum oculis, sed sine ullâ commiseratione: nympe iudicium erit absque misericordia. Neque verò illud mirum quod hîc sensus in parentibus & affinibus deficiat, cum nec in ipsis Sanctis sit futurus, in quibus tamen viguit semper pietas & misericordia, de quibus David Psal. 140. *Absorpti sunt, iuncti petrae, iudices eorum*: qui iudices? certè sancti viri, qui perfectè Christum secuti sunt: illi enim cū Apostolis sedebunt super sedes duodecim: porro in affectum iustitię absorbentur: nihilque in se flexibile, aut aut exorabile relinquent: Bern. serm. 7. in Psal. *Qui habitat*. Absorpti planè sunt in affectum iustitię, petrae soliditatem, cui iuncti sunt, imitantes: Iuncti (inquit) petrae, quam profectò solam ut sequerentur, cetera omnia reliquerunt: Tunc tunc putes flexibile quippiã invenendum in iudicibus iunctis petrae? Itaque S. Ephrem serm. de Vita Relig. Illic misericordissimus ille Abraham, immitis, & immisericors reperietur, & qui pro Sodomis, ut salvarentur, fuerat deprecatus, illic vel pro uno peccatore, non supplicabit: sed ad quid tunc vel ipsi sancti forent misericordes, cum ipse misericordiarum Pater, omnè misericordiã sit oblitus. Absque misericordia.

Quorsam verò ista pertinent, mi Auditor, nisi ut non ineptissimè jactes misericordiam Dei, bonitatem eius appelles, prædices patientiam, & longanimitatem extollas: Passim enim mortales circa Dei misericordiam & bonitatem gravissimè aberrant.

1. Quidem quod putent Deū semper usurum erga se misericordiã, cum tamē omnes Scripturę doceant venturum il-

lud tempus cum solam iustitiam adhibebit, ac respectu tui futurus sit absque misericordiã: secundum illud: *Misericordia, & veritas obviaverunt sibi*, & una alteram terminat: Cū itaque huius vitę tempus pertineat ad misericordiam, iustitia futurum respicit, quod est æternum; unde eternitatem inchoat à Iudicio: cur ergo Deum respicis inadæquate, nec tam iustum cogitas, quàm misericordem? Quid dicam quod misericordiã opus magnã ex parte confectū est, Incarnatio, Passio, Mors, Sacramenta, Patientia, iteratæ condonationes, suum corpus traditum, diuturna expectatio, dissimulatio, gratię præstitæ: quod superest tempus ad unam iustitiã ferè pertinet, Mors, Iudicium, rationis exactio, Pœna.

2. Quod malè interpretentur Dei misericordiam, & bonitatem: neque enim est permissio omnis peccati, neque eorum insula tolerantia, neque omnimoda indulgentia: sed Deus per misericordiam miseris subvenit, hoc est peccatoribus largitur media, pœnitentiam, lachrymas, dolorem, pœnas: per bonitatem in sui amorem trahit, &c. quæ omnia peccator in contrarium sumit, ac præposterè interpretatur.

3. Quod malè utantur Dei misericordiã: an idcirco bonus est Deus, patiens, & misericors, ut tam bonum Deum offendas? Certè si bonus est, bonum amare oportuit, & omni amore prosequi: Sic enim in reliquis rebus bonitatem sequeris: si bonus est, igitur & hoc unum maximè cavere debuisti, ne bonū Deum offenderes: si bonus est, quidni igitur bonum imitaris, & sicut ille, quia bonus est, tibi benè facit, ita tu quoque benè illi;

bene illi? sacrificium id non ipsius bono es facturus, sed tuo lucro: Denique si bonus est, nã tu hominum & improbissimus, ac pessimus, quem suprã omnes bonus Deus tantã severitate castigare & persequi cogatur.

4. Quod ipsã impiẽ abutantur ad peccandum: cum enim ex naturã suã provocare debeat homines ad redeundum in gratiam cum Deo, quia redeuntes recipit, quoniam est misericors; è contrario illi ex misericordiã occasionem sumunt recedendi à Deo: Tertull. lib. de Pœnitent. cap. 8. Nemo deterior fiat, eò quod Deus bonus sit, toties remittens, quoties delinquimus. Certè eò usque malum processit, ut existimem, plures ex misericordiã Dei damnari, quẽ salvari: Adde quod Deus occasionem sumat puniendi ex misericordiã: secundum illud Habacuc. *Cum iratus fueris, misericordiã recordaberis*: Bernardus eum locum exponens, ipsa indignatio non aliunde quam de misericordiã est: cum enim Deus recordatur quã misericorditer se gesserit erga homines, & quod illi hæc omnia testimonia neglexerint, indignatur mĩro modo, & iuste. Qu n tu itaq; bene uteris eius misericordiã Rom. 2. *An divitias bonitatis eius; & patientiã, & longamitatis contemnis? Ignoras quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit? Secundum autem duritiẽ tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram, in die iræ, & revelationis iusti iudicij Dei*: Tria ponit: Bonitatem quã sponte suã bene facit: patientiam, quã non statim punit: longanimitatem quã diu expectat, & sustinet, in quibus dives est Deus: In bo-

nitatem quidem, quia non tantum benefacit ijs qui meriti non sunt, sed etiam ijs, qui malè meriti sunt: In patientia vero quã magna scelera & multa sustinet: In longanimitate, quia plerumque hominem, maximam vitæ partem sustinet, ut uno die det occasionem, se convertendi. Sed si homo ijs abutatur, divitem facit Deum in ira, & vindicta, quia ad peccandum abusus est beneficijs, & instrumentis gratiæ: Cogites itaque Deum, velim, per se quidem bonum, benignum, mitem, atque clementem esse: sed ubi despectus est, fieri iustum, atque severum, in quo etiam bonitatem ostendit: Quia non nisi pœnas neglecti amoris repetit: Equidem ille admodum amari cupit, qui sui amoris præmium proponit beatitudinem: qui nisi ametur gehennam minatur, ut quacunq; occasione te ad suum amorem percellat: Novit ille frigus nostrum, & nos quacunq; ratione ad amorem esse compellendos Tertull. lib. 2. in Marcion. cap. 11. Horremus terribiles minas Creatoris, & vix à malo avellimur: Quid si nihil minaretur? Et infra. Ad omnia tibi occurrit Deus, idẽ percutiens, sed & sanans: mortificans, sed & vivificans: humilians, sed & sublimans: Tu certè nunc elige quod placeat, aut dextram, aut sinistram, nam utramque non potes effugere, aut ad sinistram à dextra, aut à sinistra, ad dexteram: in una, pœna, in altera remuneratio. Hæc ille: Certè nulla est pœna, major Inferno, nulla remuneratio est major Cœlesti beatitudine, ad quam nos deducat Christus sponsus Ecclesiæ. Amen.